

Två kronor extra för en 22-patron **Blyskatt hotar skytte och jakt**

Av Anders Ljung

2008-07-25

Bild: Göran Steen

Ett enda skott med ett .22LR-gevär blir drygt två kronor dyrare om blyskatten införs. Ungdomsskyttet, som bland andra Jägarnas Riksförbund bedriver, hotas. Det påverkar även jaktens framtid eftersom skyttet är ett steg in i viltvårdsarbetet för många ungdomar.

Om Kemikalieinspektionen, Kemi, får bestämma drabbas Sveriges 500 000 skyttar och jägare av en massiv skattechock från och med år 2010.

– De vill ta död på skyttesporten, säger Hans Drugge, generalsekreterare för Frivilliga skytterörelsen.

De cirka 50 000 skytteungdomarna kommer inte att ha råd att fortsätta, befarar han.

På regeringens uppdrag har Kemi gjort en rapport hur blyanvändningen ska minskas.

Jakt & Jägare har tagit del av ett utkast som visar att Kemi vill införa en skatt på 300 kronor per kilo för blyhagel och 800 kronor per kilo för blykulor.

Ungdomar som skjuter med luftgevär och vapen i kaliber 22LR drabbas värst eftersom det bara går att använda blykulor till dessa vapen.

Sveriges cirka 50 000 skytteungdomar kommer inte att ha råd att fortsätta, befarar Hans Drugge.

En ask diabolokulor till luftvapen för cirka 40 kronor fördyras med 200 kronor och ett 22-skott för cirka en 50-öring kostar ytterligare drygt två kronor i blyskatt.

En ask med 500 blykulor för luftvapen kostar 200 kronor i extra blyskatt.

"Halshuggning av skyttesporten"

– Skyttet med den här typen av blyammunition är basverksamheten. På ungdomssidan kommer föreningarna inte att ha råd att driva verksamheten. Det här är en direkt halshuggning av skyttesporten, fastslår Hans Drugge.

Han ser rapporten som ett uttryck för ren fientlighet mot skyttesporten.

– Tankegångarna att eventuellt återföra en del av skattepengarna till skyttarna är rent nonsens. Hur kompenserar man en skytteverksamhet som inte kan fortsätta? Det finns ju inga alternativ till blykulor för luftvapen och 22-ammunition. Det här är så urbotat korkat, kommenterar Hans Drugge.

Vallöfte om skrotat blyförbud

En konsekvensutredning av ett blyförbud visade att bly i ammunition varken är ett allvarligt miljö- eller hälsoproblem. Det fanns som grund när de borgerliga gav vallöftet att skrota totalförbudet mot blyammunition, vilket infriades i december 2007. Därmed finns bara ett förbud att använda blyhagel vid jakt över vatten och vid lerduveskytte. Men efter det gav miljöminister Andreas Carlgren ändå ett uppdrag till Kemi att med hjälp av ekonomiska styrmedel minska användandet av blyammunition. Rapporten ska presenteras i oktober.

Per Wanström, generalsekreterare för Jägarnas Riksförbund, tycker också att förslaget får orimliga konsekvenser. Nästan 13 procent av de cirka 28 000 medlemmarna är ungdomar.

"Hotar jaktens framtid"

– Vi har cirka 3 000 ungdomar som sysslar med luftgevärs- och 22-skytte. Blyskatten hotar jaktens framtid eftersom skyttet är ett steg in i viltvårdsarbetet för många ungdomar, förklarar han.

– Dessutom hotas den etiska jakten eftersom det kan bli skadskjutet vilt om jägare inte har råd att övningskjuta, säger Per Wanström.

En patron med 34 gram blyhagel kan kosta tio kronor extra i blyskatt. En patron för Sveriges vanligaste studsare i kaliber 6,5x55 blir närmare sex kronor dyrare om kulor på 10,1 gram används.

"Blyskatten är märklig"

– Att en konsekvensutredning visat både att blyammunition inte ger allvarlig miljöpåverkan och att det saknas bra alternativ gör blyskatten ännu märkligare, tillägger Per Wanström.

Världsmarknadspriset på ett kilo bly är cirka 12,65 kronor. Från och med i augusti ska de kunder som köper blybatterier börja betala 1,70 kronor per kilo när det köper industribatterier.

Att då ta tvingas betala 800 kronor per kilo bly för studsarkulor och 300 för hagel väcker frågor, tycker Per Wanström.

– Vi undrar om skatten verkligen är för miljön.

– Det verkar mer vara ett sätt att hitta något som verkligen slår mot landets 500 000 skyttar och jägare, säger han.

Hård kritik mot planerna

Jägarorganisationerna, skytterörelsen och olika branschföreträdare har gemensamt skrivit ett brev där de riktar hård kritik mot planerna att införa ekonomiska styrmedel för att minska användningen av blyammunition.

Miljöminister Andreas Carlgren har svarat på kritiken från skytte-Sverige. Han skriver att miljöskatten kanske inte införs om jägare och skyttar gör frivilliga insatser för att minska blyanvändningen.

Blyskatten kan stoppas

I övrigt hoppas man att ekonomiska styrmedel gör att till exempel jägare börjar använda mer stålhagel och att det sporrar utveckling och produktion av blyfri ammunition.

Blyskatten kan även stoppas om det saknas lämpliga alternativ.

– Förutsättningen är att det finns tillgång till alternativ ammunition som uppfyller djuretiska aspekter och som inte försvårar för jägarna att träna skytte eller för skyttarna att utöva sin verksamhet, kommenterar Andreas Carlgren.

”Det är möjligt att vi har tagit i överkant”

Av Mikael Moilanen

En av Kemikalieinspektionens utredare gör nu en ansats till att backa från förslaget om den brutala straffskatten på bly i ammunition.

– Det är möjligt att vi har tagit i överkant här, säger Göran Gabling.

Sveriges styrande politiker har bestämt att all metall som framställts eller utvunnits av människan ska vara borta från vår miljö senast år 2020. Det hänger samman med att politikerna anser det bevisat att exempelvis bly påverkar människans fertilitet, alltså förmåga att fortplanta sig. Bly är också giftig för vattenlevande organismer, Metallen anses påverka nervsystemet och tros speciellt ha skadlig påverkan på små barns hjärnor, som inte är färdigväxta.

Dessutom misstänks metallen vara cancerframkallande.

– Bly är ett av de här ämnena som Sveriges riksdag har bestämt att vi vill ha bort. Vi har ett miljö kvalitetsmål, giftfri miljö, där bly är ett av de ämnen som särskilt pekas ut som allvarliga, säger Göran Gabling, som jobbar på Kemikalieinspektionen som utredare. Han har deltagit i arbetet med utredningen som nu skakar jakt- och skyttesverige.

Jägare använder årligen omkring 110 ton bly och det sprids framför allt i naturen vid hagelskytte vid jakt.

Göran Gabling anser att den föreslagna skatten måste ligga så högt att priset är i paritet med alternativen, för att exempelvis stål ska ha någon chans att konkurrera. Det handlar alltså om att sätta press på marknaden och att hjälpa ofarliga alternativ med lönsamheten.

– Vad jag förstår handlar det ungefär om den fördubbling av kostnaden för hagelammunition, säger Göran Gabling.

Men vi har räknat på ert förslag och kommit fram till att en ask luftgevärskott kommer att öka från omkring 50 kronor till närmare 300 kronor. Och ammunition till salongsgevär kommer att stiga i pris från 50 öre per skott till två kronor och femtio öre.

– Ja, som sagt var, det du har läst är ett utkast, en remissversion där vi försöker uppskatta var man bör lägga en styrande skatt för att den ska få effekt. Men samtidigt ska det ju inte vara likställt med totalförbud, säger Göran Gabling.

Om det skulle få sådana effekter för skytterörelsen, att det skulle kosta fem gånger så mycket för ungdomar att skjuta salongsgevär – du kan alltså inte acceptera sådan konsekvenser?

– Jag har svårt att kommentera det just nu, faktiskt. Jag har också svårt att tro att det skulle få sådana konsekvenser som du säger nu – det låter något högt.

Det är ett enkelt räkneexempel. En kula till en 22:a väger ungefär två och ett halvt gram. Räknar man på en skatt på 800 kronor kilot så blir resultatet som jag beskrivit.

– Okej, okej. Det är möjligt att du har rätt. Det låter i alla fall som en rätt så saftig pålaga.

Vad är anledningen till att skatten föreslås bli högre på kulammunition än blyade hagelskott? Hagel sprids ju verkligen i naturen.

– När det gäller hagelammunition så är det där vi ser de egentliga riskerna, för fåglar bland annat. Men om man ska följa Sveriges miljö kvalitetsmål, så ska man även inrikta sig på kulammunitionen. Nu har jag som sagt semester. Men vad jag minns är ju blyet en mindre andel på kulammunition, på patronens kostnad, än för hagelammunition. Därför bör man lägga sig på en högre nivå på bly som används för kulor.

Men den absurda konsekvensen blir ju att sportskyttarna, som kanske till och med samlar in sitt bly eller har det i skjutvallar som har begränsat omfång, får den hårdaste pålagan enligt förslaget.

– Ja, men precis som jag har sagt, det här är ett utkast till förslag. Vi tar mycket gärna emot synpunkter. Det kommer vi naturligtvis att få från de remissinstanser som vi skickat rapporten till. Det gäller just att försöka få rätt nivå på de här skatterna, så att de får rätt effekt och inte blir orimliga konsekvenser, så som du beskriver här.

– Det är möjligt att vi har tagit i överkant. Jag kan inte säga det nu, men det är ju en av de viktigaste frågorna när vi får svaren från remissinstanserna, säger Göran Gabling.